

НАРЕДБА

ЗА УСТРОЙСТВОТО, БЕЗОПАСНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ТЕХНИЧЕСКИЯ НАДЗОР НА СТРОИТЕЛНИ ТОВАРО-ПЪТНИЧЕСКИ ПОДЕМНИЦИ И ТОРАВАРНИ ПЛАТФОРМЕНИ АСАНСЬОРИ

Приета с ПМС № 179 от 9.08.2002 г., обн., ДВ, бр. 81 от 23.08.2002 г., в сила от 24.09.2002 г., изм., бр. 115 от 10.12.2002 г., изм. и доп., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм., бр. 40 от 16.05.2006 г., в сила от 5.05.2006 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С наредбата се уреждат техническите изисквания, правилата и нормите за устройство, монтаж и безопасна експлоатация и редът за осъществяване на технически надзор на строителните товаро-пътнически подемници, предназначени за повдигане на хора или хора и товари, и товарните платформени асансьори, наричани по-нататък "подемниците" и "платформените асансьори".

Чл. 2. Изискванията на наредбата не се отнасят за: 1. подемници и платформени асансьори, специално проектирани за военни и полицейски нужди; 2. минни подемни машини;

3. сценични подемници;

4. подемници, монтирани в превозни средства;

5. подемници, свързани с машини, осигуряващи достъп до работното място;

6. подемници и платформени асансьори, разположени на територията на ядрени централи;

7. (нова - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) подемници и платформени асансьори, проектирани за работа във взривоопасна среда.

Чл. 3. Подемниците и платформените асансьори, чието устройство, монтаж и експлоатация съответстват на изискванията на българските стандарти, се приема, че съответстват на техническите изисквания, правилата и нормите на наредбата.

Глава втора ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРАВИЛА И НОРМИ ЗА УСТРОЙСТВО И МОНТАЖ НА ПОДЕМНИЦИТЕ

Раздел I

Изисквания към пространството, в което се движи кабината на подемника

Чл. 4. (1) Пространството, в което се движи кабината на подемника, се огражда с неподвижни защитни прегради:

1. по цялата височина откъм входовете към кабината;

2. от всички страни на най-долната товарна площадка с височина на защитната преграда не по-малка от 2,5 m;

3. откъм местата с възможен достъп на хора с височина на защитната преграда не по-малка от 2 m.

(2) Защитните прегради се изграждат, така че да издържат без остатъчна деформация натоварване 300 N, равномерно разпределено на площ 0,0005 m², при което еластичната деформация е не по-голяма от 0,015 m.

Чл. 5. (1) Хоризонталното разстояние между прага на кабината на подемника и защитните прегради е не по-малко от 0,08 m и не по-голямо от 0,2 m.

(2) Хоризонталното разстояние между прага на кабината и прага на вратата на товарната площадка е не по-голямо от 0,05 m.

Чл. 6. В долния край на пътя на движение на кабината се осигурява пространство за свободен ход на кабината под нивото на най-долната товарна площадка не по-малък:

1. от 0,1 m - при скорост на движение на подемника до 0,85 m.s⁻¹; V₂

2. от 0,1 + ___ m - при скорост на движение на подемника над 0,85 m.s⁻¹, където V е номиналната скорост на подемника.

10

Чл. 7. (1) В горния край на пътя на движение на кабината се осигурява пространство за свободен ход на кабината над най-горната товарна площадка не по-малък от:

1. 0,15 m - когато за задвижване на подемника се използват подемна гайка и винт, зъбни колела и зъбен гребен или хидравличен подемен цилиндър;
2. 0,5 m - когато за задвижване на подемника се използва триещя шайба или барабан с въжета или верижни колела с вериги;
3. 0,5 m - при наличие на противотежест за уравнивяване на кабината.

(2) Пространството за свободен ход по ал. 1 при скорост на подемника над 0,85 m.s-1 се увеличава с V^2
 $\frac{\quad}{10}$ m.

Чл. 8. В долния край на хода на кабината се осигурява пространство за безопасна работа на обслужващия персонал с височина не по-малка от 2 m.

Чл. 9. Над покрива на кабината се осигурява пространство за безопасна работа на обслужващия персонал с височина не по-малка от 1,8 m.

Чл. 10. Свободният ход на противотежестта до пълното свиване на буфера ѝ е най-малко равен на хода на кабината до задействане на крайния горен аварийен прекъсвач.

Чл. 11. Носещите мачти и скелетните конструкции, към които са закрепени направляващите елементи на кабината и противотежестта, се конструират така, че да издържат натоварванията при експлоатацията и натоварванията, предизвикани от задействане на захващания механизъм.

Чл. 12. Повдигателният механизъм и таблото за управление се разполагат на места, защитени от преки атмосферни влияния и достъпни само за лицата, заети с експлоатацията, обслужването и ремонта на подемника.

Чл. 13. Подходите към повдигателния механизъм и таблото за управление се изграждат с широчина не по-малка от 0,5 m, а ако в близост няма подвижни части на повдигателния механизъм или подемника - не по-малка от 0,4 m.

Чл. 14. Пред таблото за управление се осигурява свободно пространство с дължина не по-малка от 0,7 m, височина - не по-малка от 1,8 m, и широчина, съответстваща на широчината на таблото за управление, но не по-малка от 0,5 m.

Чл. 15. Над повдигателния механизъм се осигурява свободно пространство с височина не по-малка от 0,3 m.

Чл. 16. Не се допускат помещения и проходи под пространството, в което се движи кабината или противотежестта.

Чл. 17. (1) Входовете към пространството, в което се движи кабината и/или противотежестта, се затварят с шахтени врати със светла височина не по-малка от 2 m.

(2) Шахтените врати се монтират така, че да се отварят само навън от пространството, в което се движи кабината, и крилата им са защитени срещу сваляне от пантите.

(3) Шахтените врати с хоризонтално отваряне на крилата отговарят на следните изисквания:

1. крилата на вратите се водят отгоре и отдолу по направляващи елементи;

2. водачите на крилата не излизат от направляващите им елементи при отваряне.

(4) Шахтените врати с вертикално отваряне на крилата отговарят на следните изисквания:

1. имат направляващи елементи от двете страни на крилата;

2. крилата им са окачени на не по-малко от две носещи въжета или вериги, изчислени на якост на опън с коефициент на сигурност не по-малък от 8;

3. диаметърът на ролките на носещите въжетата е не по-малък от 20 пъти диаметъра на въжето.

Чл. 18. Статичното усилие, упражнявано от крилата на автоматичните шахтени врати в посока на затваряне и отваряне, не може да е по-голямо от 150 N. Крилата на вратите се затварят с равномерен ход.

Чл. 19. До вратата на всяка товарна площадка се поставя табела със следното съдържание:

"Подемник строителен за хора и товари. Товароподемност ... kg, брой пътници ...".

Чл. 20. Върху вратите и люковете към пространството, в което се движи кабината, се поставят надписи, забраняващи достъпа на лица, които не са заети с техническото обслужване и ремонта на подемниците.

Раздел II

Изисквания към повдигателните механизми

Чл. 21. Всеки подежник има собствен повдигателен механизъм.

Чл. 22. Не се допуска работната скорост на подежника да превишава номиналната скорост с повече от 15 %.

Чл. 23. (1) Диаметърът на триещата шайба на повдигателния механизъм и на отклонителните ролки е най-малко 40 пъти диаметъра на носещото въже.

(2) Носещите въжета се осигуряват против изпадане от каналите на триещата шайба и на отклонителните ролки.

(3) Триещите шайби и отклонителните ролки се осигуряват с предпазно устройство против попадане на чужди тела между въжетата и каналите, когато входящият клон на въжетата е насочен вертикално.

Чл. 24. При задвижване на подежника посредством барабан се спазват следните изисквания:

1. диаметърът на барабана е не по-малък от 40 пъти диаметъра на носещото въже;

2. барабанът има нарязани по винтова линия канали, съответстващи на диаметъра на носещото въже;

3. въжето се навива в един слой;

4. барабанът има от двете страни бордове с височина не по-малка от двукратния диаметър на носещото въже.

Чл. 25. (1) При воденето на кабината по направляващите елементи не се допуска задвижващото зъбно колело да излиза от зацепление при задвижване на подежника посредством зъбни колела и зъбен гребен.

(2) Предавката със зъбен гребен се осигурява със защита срещу попадане на чужди тела в нея.

(3) Модулът на зъбите на задвижващото зъбно колело не може да е по-малък от:

1. четири - при задвижващи системи, при които опорната реакция на опорната ролка или на устройството, което контролира зацепването, се поема директно от зъбния гребен;

2. шест - когато опорната реакция на опорната ролка или на устройството, което контролира зацепването, се поема от друга съставна част на конструкцията на мачтата.

Чл. 26. Всеки повдигателен механизъм с редуктор има най-малко една автоматично действаща нормален затворен тип механична спирачка, която отговаря на следните изисквания:

1. има твърда кинематична връзка между спирачната шайба и триещата шайба, верижното колело, барабана или зъбното колело;

2. има устройство за ръчно отваряне, след освобождаването на което спирачката да се затваря автоматично;

3. спирачният натиск се реализира чрез пружини на натиск или чрез тежести, с изключение на повдигателни механизми, разположени върху кабината, при които спирачният натиск може да се реализира само чрез пружини на натиск.

Чл. 27. Всеки повдигателен механизъм се осигурява с устройство за ръчно аварийно задвижване, когато приложеното усилие за повдигане на натоварена с номинален товар кабина е по-малко от 400 N, а когато усилието е по-голямо от 400 N - с устройство за електрическо аварийно задвижване.

Чл. 28. На повдигателния механизъм се поставя табела, на която е означена посоката на въртене при повдигане и спускане на кабината.

Чл. 29. (1) Задвижващото зъбно колело при задвижване на подежника посредством зъбен гребен и задвижващото зъбно колело на ограничителя на скоростта или на аварийната спирачка се изработват от износоустойчив материал.

(2) Зъбите на задвижващите зъбни колела се изчисляват на огъване и на контактна якост.

Чл. 30. Хидравличните цилиндри, буталата и металните тръбопроводи и техните съединения се проектират така, че под действието на налягане, съответстващо на 2,3 пъти налягането при номинален товар, да се осигури якост с коефициент на сигурност не по-малък от 1,7 спрямо границата на провлачване на материала, Rp0.2.

Чл. 31. При изчисляване дебелината на стените на елементите на хидравличните цилиндри, буталата, металните тръбопроводи и техните съединения се предвижда добавка:

1. от 1 mm - към дебелината на стената и дъното на цилиндъра и към дебелината на металните тръбопроводи между хидравличния цилиндър и предпазния клапан;

2. от 0,5 mm - към дебелината на стените на другите елементи.

Чл. 32. Хидравличните цилиндри, работещи на натиск, се изчисляват с коефициент на сигурност срещу изкълчване не по-малък от 2 при налягане, съответстващо на 1,4 пъти налягането при номинален товар в кабината и при напълно изнесено бутало.

Чл. 33. Хидравличните цилиндри, работещи на опън, се изчисляват с коефициент на сигурност не по-малък от 2 спрямо условната граница на провлачване при налягане, съответстващо на 1,4 пъти налягането при номинален товар в кабината и при напълно изнесено бутало.

Чл. 34. В повдигателните механизми се използват гъвкави тръбопроводи и съединения, които издържат налягане, равно на 5-кратното налягане при номинален товар.

Чл. 35. Буталото на хидравличния цилиндър не може да опира в дъното му, когато кабината е стъпила на буферите или опорите.

Чл. 36. Тръбопроводите на подемника се осигуряват със защита срещу повреда.

Чл. 37. Между обратния хидравличен клапан и хидравличния цилиндър се монтира манометър за контрол на налягането в системата с възможност за изключване от системата.

Чл. 38. На нагнетателния тръбопровод между помпата и обратния хидравличен клапан се монтира предпазен клапан, отварящ се при превишаване 1,4 пъти налягането при номинален товар.

Чл. 39. Подемниците с хидравлично задвижване са с устройство за:

1. обезвъздушаване на системата и устройство за прекратяване достъпа на работна течност в нагнетателния тръбопровод към хидравличния цилиндър;

2. ръчно аварийно спускане и ръчна помпа, монтирана към тръбопровода между обратния клапан и аварийния клапан на цилиндъра.

Чл. 40. Като носещи органи на кабините и/или противотежестите на подемниците се допуска използването на:

1. стоманени въжета;
2. стоманени пластинкови вериги;
3. зъбни гребени;
4. подемни винтове;
5. бутала на хидравлични цилиндри.

Чл. 41. Кабините на хидравличните подемници се присъединяват здраво и сигурно към буталото на хидравличния цилиндър или окачени към него със стоманени въжета или стоманени пластинкови вериги.

Чл. 42. (1) Кабината и/или противотежестта на подемника се носи от не по-малко от:

1. три въжета - при задвижване чрез триеща шайба;

2. две въжета - при задвижване чрез барабан или хидравличен цилиндър с косвено задействане;

3. две вериги - при задвижване чрез верижни колела или хидравличен цилиндър с косвено задействане.

(2) За въжетата се използват поцинковани телове с якост на опън не по-малка от 1370 МПа и не по-голяма от 1770 МПа.

(3) Стоманените въжета се изчисляват на опън с коефициент на сигурност 12.

(4) Диаметърът на стоманените въжета не може да бъде по-малък от 8 mm.

(5) Стоманените вериги се изчисляват на опън с коефициент на сигурност 10.

Чл. 43. Носещите въжета се присъединяват към барабана с не по-малко от две скоби и имат не по-малко от две резервни навивки.

Раздел III Изисквания към кабината

Чл. 44. (1) Всеки подемник има кабина с височина не по-малка от 2 m.

(2) Стените на кабината имат механични показатели съгласно чл. 4, ал. 2.

(3) Подът на кабината се проектира така, че да издържа натоварване от равномерно разпределен товар не по-малък от 2000 Pa.

Чл. 45. Покривът на кабината има борд с височина не по-малка от 0,1 m и е ограден от три страни с парапет с височина не по-малка от 1 m, като парапет не се поставя от страната на входа в кабината.

Чл. 46. В тавана на кабината се монтира люк с капак, който се отваря от външната страна свободно, а от вътрешната - със специален ключ. В отворено положение капакът не излиза извън проекцията на покрива на кабината.

Чл. 47. Входовете в кабината имат врати, съответстващи на изискванията на чл. 17 и 18.

Чл. 48. (1) Подемникът може да потегли, само ако кабинната врата е затворена и заключена.

(2) Допуска се кабинната врата да остане незатворена при разстояние до 0,25 m между нивото на пода на кабината и нивото на товарната площадка.

Чл. 49. В кабината на подемника задължително има табела, съдържаща следните данни:

1. наименование на производителя;
2. производствен номер и година на производство;
3. номинална товароподемност в kg и/или брой на пътниците.

Чл. 50. (1) Кабината, противотежестта и уравновесяващият товар трябва да се водят по твърди стоманени направляващи елементи, които са здраво закрепени към конструкцията на подемника.

(2) Направляващите елементи се изчисляват на якост при сила, превишаваща теглото на кабината, натоварена с номинален товар:

1. при клинов тип хващачи с мигновено действие - 5 пъти;
2. при ролков тип хващачи с мигновено действие - 3 пъти;
3. при хващачи с постепенно действие - 2 пъти.

Раздел IV **Изисквания към предпазните устройства**

Чл. 51. Кабините на подемниците, с изключение на хидравличните подемници с пряко задействане, задължително имат захващащ механизъм и аварийна спирачка, които да отговарят на следните изисквания:

1. задействат се при скорост на движение на кабината, превишаваща номиналната скорост най-малко с 15 %, но не повече от 50 % - за скорости до s-1 s-1 s-1 0,63 m. , и не повече от 40 % - за скорости от 0,63 m. до 1,2 m. , и да могат да задържат и спрат натоварена с номинален товар кабината при движението ѝ надолу;

2. задействат се посредством ограничител на скоростта;

3. снабдени са с контакт на безопасност;

4. захващащият механизъм не задържа кабината при движението ѝ нагоре; при подемници със зъбен гребен и задвижващо зъбно колело се допуска аварийната спирачка да задейства при движение на кабината нагоре, ако ускорението е не по-голямо от 1/2 от земното ускорение;

5. когато противотежестта е със захващащ механизъм, захващащите механизми на кабината и на противотежестта са с постепенно действие;

6. освобождават се без външна намеса при движение на кабината или противотежестта в посока, обратна на захващането.

Чл. 52. Подемниците, задвижвани посредством подемна гайка и носещ винт, имат аварийна осигурителна гайка, която да се задейства при разрушаване на подемната гайка.

Чл. 53. Подемникът се конструира така, че при изпитване аварийната му спирачка да може да се задейства извън кабината чрез подходящо устройство.

Чл. 54. Подемниците с хидравлично задвижване с пряко задействане се конструират с аварийен клапан, който се задейства при разрушаване на нагнетателния тръбопровод между възвратния клапан и хидравличния цилиндър.

Чл. 55. Ограничителят на скоростта по чл. 51, т. 2:

1. осигурява сила за задействане на захващащия механизъм не по-малка от 300 N;

2. има устройство за ръчно задействане, с изключение на ограничителя на скоростта, който се задвижва посредством зъбно колело и зъбен гребен;

3. позволява да се извърши изпитване при номинална скорост на подемника.

Чл. 56. (1) Стоманеното въже за задвижване на ограничителя на скоростта се изчислява на опън с коефициент на сигурност не по-малък от 8.

(2) Въжето по ал. 1 е опънато постоянно посредством опъващо устройство.

Чл. 57. Работната шайба на ограничителя на скоростта и ролката на опъващото устройство имат диаметър не по-малък от 25 пъти диаметъра на въжето.

Чл. 58. Пътят на движение на кабината или противотежестта под най-ниската товарна площадка се ограничава от буфери. Допуска се използването на следните типове буфери:

-1

1. при скорост на подемника до 1,25 m.s - от енергоакмулиращ тип;

-1

2. при скорост на подечника над 1,25 m.s - от енергоакумулиращ тип с демпфериране на обратния ход или от енергопоглъщащ тип.

Чл. 59. Хидравличните буфери трябва да имат указател за нивото на маслото и устройство за обезвъздушаване.

Чл. 60. (1) Шахтените врати се съоръжават с автоматични брави или друго блокиращо устройство, което не позволява на кабината да потегли от товарната площадка, ако всички шахтени врати не са заключени.

(2) Допуска се шахтената врата да остане незаклучена на разстояние до 0,25 m между нивото на пода на кабината и нивото на товарната площадка.

Чл. 61. Автоматичните брави могат да се отключват само откъм товарната площадка с ключ. След всяко отключване автоматичната брава заключва вратата.

Чл. 62. Автоматичните брави на шахтените врати отговарят на следните изисквания:

1. закрепени са сигурно и елементите им са защитени срещу саморазглобяване;
2. съставните им части, които участват в заключването или блокирането на вратата, са изработени от метал с необходимата якост;
3. функционалното им действие не се нарушава при износване на шарнирите на вратата;
4. блокиращата им част:
  - а) действа перпендикулярно на посоката на отваряне на крилото на вратата;
  - б) поддържа се в заключено положение посредством пружини на натиск, постоянни магнити или тежести;
5. имат контакт за безопасност;
6. заключващият им елемент прониква в крилото на вратата на разстояние не по-малко от 10 mm;
7. не се отключват при преминаване на кабината покрай спирка, на която не се предвижда спиране.

Чл. 63. Подемниците се съоръжават с електрически предпазни устройства, които да не допускат задвижване на повдигателния механизъм или незабавно спират задвижването му, когато:

1. не е затворена шахтена или кабинна врата;
2. не са затворени аварийната врата или капациите на люковете за обслужване;
3. не е затворен капакът на люка на покрива на кабината;
4. автоматичната брава не е заключила шахтената врата;
5. е достигната скоростта на задействане на ограничителя на скоростта;
6. е задействан захващащият механизъм или аварийната спиралка на кабината;
7. опъващите ролки на уравновесяващите въжета и на въжето на ограничителя на скоростта са извън най-ниското или най-високото работно положение;
8. хидравличният буфер не е в изходно работно положение;
9. има разхлабване или скъсване на носещите въжета или вериги;
10. кабината е подминала крайното горно или долно работно положение;
11. е задействан аварийният прекъсвач "СТОП";
12. налягането на работната течност в нагнетателния тръбопровод на хидравличното задвижващо устройство превиши налягането при номинален товар повече от 1,4 пъти.

Чл. 64. При задействане електрическото предпазно устройство се прекъсва захранването с енергия на механичните спиралки на повдигателния механизъм и на повдигателния механизъм.

Чл. 65. (1) Електрическите предпазни устройства се задействат под влиянието на механичните усилия, произтичащи от продължителна нормална експлоатация.

(2) Когато устройствата за задействане на електрическите предпазни устройства са достъпни за хора, не се допуска тяхната конструкция да позволява извършване на промяна на състоянието им чрез обикновени помощни средства.

Чл. 66. В кабината и на таблото за управление на подечника задължително се монтира прекъсвач "СТОП" с две устойчиви положения на включване и изключване, чрез който аварийно се изключва задвижването на подечника.

Чл. 67. В кабината се монтира устройство за аварийна сигнализация и/или постоянна двустранна връзка с мястото, откъдето може да се получи помощ при авария.

Чл. 68. (1) Подемниците имат устройство за контрол на товара, което не допуска задвижване на подечника при товар в кабината, превишаващ номиналния с 10 % - при електрически подемници, и с 20 % - при хидравлични подемници.

(2) При задействане на устройството за контрол на товара:

1. претоварването се известява със звуков и светлинен сигнал в кабината;
2. автоматичните врати се отворят напълно;
3. ръчно задвижваните врати остават незаключени.

Раздел V

Изисквания към електрообзавеждането и устройствата за управление

Чл. 69. Електрическите апарати на подемниците имат степен на защита срещу случаен допир не по-малка от IP 2X при променливо напрежение, по-голямо от 42 V, и постоянно напрежение, по-голямо от 60 V.

Чл. 70. (1) Съпротивлението на изолацията на електрическите апарати, измерено между всеки проводник под напрежение и земята, отговаря на стойностите, посочени в приложение № 1.

(2) При измерване на съпротивлението на електрическа верига, която съдържа електронни елементи, фазовият и нулевият проводник се свързват помежду си.

Чл. 71. Напрежението на силовите електрически вериги на подемника е:

1. не по-високо от 660 V - за захранване на електродвигателя на повдигателния механизъм;
2. не по-високо от 380 V променливо и 220 V постоянно - в кабината, в пространството, в което се движи кабината, и на товарните площадки.

Чл. 72. Електрическите вериги за управление, сигнализация и осветление в кабината се захранват чрез фаза и нулев проводник от вериги 380/220 V, при което единият край на намотките на електромагнитните апарати, във веригите на които има включени контакти за безопасност, е непосредствено присъединен към нулевия проводник.

Чл. 73. Не се допуска напрежението за захранване на електрическите вериги на подемника да се понижава чрез автотрансформатор.

Чл. 74. Електрическите апарати за управление запазват своята работоспособност при отклонение на захранващото напрежение в границите на $\pm 10\%$ от номиналното напрежение.

Чл. 75. В подемниците се използват електродвигатели, защитени от къси съединения и от топлинно претоварване на намотките.

Чл. 76. (1) Всеки подемник задължително има главен прекъсвач на електрозахранването, който да отговаря на следните изисквания:

1. може да прекъсне захранването на електродвигателите под товар и на всички активни проводници;
2. има ясно маркиран и лесно достъпен орган за управление;
3. има устойчиво положение на включване и на изключване;
4. ограничен е достъпът до него за лица, които не са заети с експлоатацията, поддържането и ремонта на подемника.

(2) Главният прекъсвач трябва да може да се заключва в отворено положение с катинар.

Чл. 77. От главният прекъсвач не се прекъсват електрическите вериги, захранващи:

1. осветлението и вентилацията на кабината;
2. електрическия контакт върху покрива на кабината;
3. осветлението и електрическите контакти в пространството, в което се движи кабината;
4. устройството за сигнализация от кабината при авария.

Чл. 78. Подемниците, на които повдигателният механизъм е монтиран към носещата конструкция на кабината, да имат главен прекъсвач в кабината.

Чл. 79. Медните проводници за веригите за безопасност имат сечение не по-малко от 0,75 mm², а алуминиевите проводници - не по-малко от 2,5 mm².

Чл. 80. (1) Електрическите кабели и проводници се полагат в тръби или инсталационни канали.

(2) Допуска се проводниците от различни вериги и напрежения да са разположени в една тръба или да са от един кабел, ако най-високото напрежение не надвишава 380 V, изолацията им е изчислена за най-високото напрежение и са екранирани срещу индуктивни връзки или смущения.

Чл. 81. Електрическите инсталации на подемника отговарят на следните изисквания:

1. ако след изключване на главния(те) прекъсвач(и) на подемника има присъединителни клеми, които остават под напрежение, по-високо от 50 V, те са ясно маркирани;

2. изолационните обвивки на проводниците и кабелите проникват в кутиите на прекъсвачите и уредите или имат подходящи кабелни муфи;

3. проводниците към електрическите устройства за безопасност са подходящо защитени от механично повреждане.

Чл. 82. (1) Захранването на електрическото осветление на кабината и на електрическите контакти върху покрива на кабината е независимо от захранването на повдигателния механизъм.

(2) Осветлението и електрическите контакти върху кабината се включват чрез отделен прекъсвач.

Чл. 83. Осветеността в кабината не може да е по-малка от 50 lx.

Чл. 84. Електрозадвижването на подемника се проектира така, че:

1. механичната спирачка се освобождава или задейства едновременно с изключването или включването на задвижващия електродвигател;

2. устройството на електрозадвижването на спирачката не допуска създаването на индуктивни затворени контури.

Чл. 85. Движението на подемника се управлява по електрически път.

Чл. 86. Устройствата за управление се конструират така, че да предпазват ползвателите от съприкосновение с частите под напрежение.

Чл. 87. Устройствата за управление на подемника допускат движението му при незаклучена автоматична брава на шахтена врата на разстояние до 0,25 m между нивото на пода на кабината и нивото на товарната площадка.

Чл. 88. (1) Върху покрива на кабината се предвижда устройство за управление на подемника.

(2) Устройството по ал. 1 има и превключвател с две устойчиви положения на включване и изключване и прекъсвач за аварийно спиране "СТОП".

(3) Включването на устройството по ал. 1 изключва действието на нормалното управление и движението на автоматичните врати, като не изключва действието на предпазни устройства.

Чл. 89. Кабината на подемника може да се задвижва аварийно от таблото за управление чрез непрекъснато натискане на бутонен прекъсвач. Не се допуска скорост на кабината при аварийното задвижване, по-висока от 0,63 m/s.

Глава трета ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРАВИЛА И НОРМИ ЗА УСТРОЙСТВО И МОНТАЖ НА ПЛАТФОРМЕНИТЕ АСАНСЬОРИ

Раздел I Изисквания към шахтата, машинното и ролковото помещение

Чл. 90. (1) Шахтата на платформените асансьори се огражда от всички страни и има таван и под.

(2) Допуска се частично ограждане на шахтата с неподвижни защитни прегради от страната на стълбища и площадки с височина не по-малка от 2,5 m. От страната на входа в кабината шахтата се огражда по цялата ѝ височина.

(3) Допуска се шахтата да не се огражда, ако разстоянието от стълбищата и площадките до движещите се части на платформения асансьор е по-голямо от 0,4 m.

(4) Допуска се шахтата на тротоарните платформени асансьори да няма стени и таван над най-горната товарна площадка.

(5) Защитните прегради трябва да отговарят на изискванията на чл. 4, ал. 2.

Чл. 91. В шахтата на платформения асансьор се осигуряват хоризонтални разстояния между:

1. прага на кабината и прага на шахтената врата - не по-голямо от 0,05 m;

2. прага на кабина с врата и стената на шахтата извън зоната на отключване на шахтената врата - не по-голямо от 0,15 m;

3. кабината и стената на шахтата - не по-малко от 0,05 m;

4. най-изпъкналите части на кабината и детайлите от закрепването на направляващите елементи - не по-малко от 0,01 m.

Чл. 92. В долния край на пътя на движение на кабината се осигурява пространство за свободен ход на кабината под нивото на най-долната товарна площадка не по-малък от 0,15 m, а за хидравличните платформени асансьори - не по-малък от 0,05 m.

Чл. 93. Шахтата се проектира така, че в най-ниската ѝ част да може да се монтира подвижна опора за кабината, чрез която да се осигури разстояние между кабината и пода на шахтата не по-малко от 1,6 m.

Чл. 94. В горния край на пътя на движение на кабината се осигурява пространство за свободен ход на кабината над най-горната товарна площадка не по-малък от 0,2 m, а за платформени асансьори с хидравлично задвижване - не по-малък от 0,15 m.

Чл. 95. Шахтите на асансьорите се проектират така, че в горната им част да са осигурени следните безопасни разстояния:

1. в шахтите на платформените асансьори с кабина:

а) между покрива на кабината и тавана на шахтата - не по-малко от 0,7 m;

б) между най-високите части на устройствата, монтирани над покрива, включително и водачите на кабината и тавана на шахтата - не по-малко от 0,1 m;

2. в шахтите на платформените асансьори с кабина без покрив (платформа):

а) между най-високите части на стените на кабината и тавана на шахтата - не по-малко от 0,3 m;

б) между водачите на кабината и тавана на шахтата - не по-малко от 0,1 m.

Чл. 96. (1) Отворите в шахтата за достъп в кабината на платформения асансьор се затварят с шахтени врати.

(2) Шахтените врати на платформените асансьори, при които се допуска влизането на хора в кабината за извършване на товарно-разтоварни операции, са с височина не по-малка от 2 m и широчина, равна на широчината на входния отвор на кабината.

(3) Не се допуска шахтените врати да се отварят навътре в шахтата.

(4) Крилата на шахтената врата припокриват рамката на отвора на вратата отгоре и отстрани не по-малко от 0,015 m.

(5) Шарнирните врати с хоризонтално разположение на крилата се конструират да издържат натоварване не по-малко от 5000 Pa и да нямат изпъкналости по външната им повърхност, по-големи от 3 mm.

Чл. 97. Допуска се отварянето и затварянето на вратата на най-горната товарна площадка да се извършва от кабината при движението ѝ в зоната на спирката, ако вратата отговаря на следните изисквания:

1. конструкцията ѝ не позволява ръчното ѝ отваряне откъм товарната площадка;

2. отварянето и затварянето ѝ се извършва чрез управление на асансьора от горната товарна площадка под непрекъснатия контрол на ползвателя;

3. има автоматична брава.

Чл. 98. (1) Повдигателният механизъм, хидравличният задвижващ агрегат и таблото за управление се монтират в машинно помещение.

(2) Допуска се повдигателният механизъм да се монтира в шахтата на платформения асансьор, ако барабанът, задвижващото верижно колело, отклонителните ролки или отклонителните верижни колела са разположени извън проекцията на покрива на кабината върху тавана на шахтата и прегледите и обслужването му могат да се извършват при пълна безопасност през люкове за обслужване в стената на шахтата.

(3) Допуска се таблото за управление и хидравличният задвижващ агрегат да се монтират в метални шкафове, разположени в непосредствена близост до машинното помещение, които могат да се заключват.

Чл. 99. Машинното и ролковото помещение имат врати, които се заключват.

Чл. 100. Височината на машинното помещение е не по-малка от 1800 mm, а на ролковото - не по-малка от 1400 mm.

Чл. 101. До шахтената врата на всяка товарна площадка на платформения асансьор задължително има табела със следното съдържание:

1. "Асансьор товарен платформен. Товароподемност .... kg. Превозването на хора забранено" - ако се допуска влизане на хора в кабината за извършване на товарно-разтоварни операции;

2. "Асансьор товарен платформен. Товароподемност .... kg. Влизането в кабината и превозването на хора забранено" - ако достъпът на хора в кабината е забранен.

Чл. 102. Върху вратите на машинното и ролковото помещение и люковете на шахтата се поставят символи и надписи, забраняващи достъпа на лица, които не са заети с поддържането на платформените асансьори.

Чл. 103. В дъното на шахтата се поставя табела с надпис: "При влизане в шахтената яма изключи управлението с прекъсвача за аварийно спиране "СТОП" и използвай опорното приспособление!".

Раздел II

Изисквания към повдигателните механизми

Чл. 104. Всеки платформен асансьор се задвижва от собствен повдигателен механизъм с барабан и въжета или с верижни колела и вериги или с подежни хидравлични цилиндри.

Чл. 105. (1) (Доп. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Отклонителните ролки и барабанът на повдигателния механизъм отговарят на изискванията на чл. 23, ал. 2 и 3 и чл. 24, т. 2, 3 и 4.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Диаметърът на барабана и на отклонителните ролки не може да е по-малък от 30 пъти диаметъра на носещото въже.

Чл. 106. Всеки повдигателен механизъм с редуктор има най-малко една автоматично действаща нормален затворен тип механична спирачка, която отговаря на изискванията на чл. 26.

Чл. 107. Всеки повдигателен механизъм има устройство за ръчно аварийно задвижване и табела, съответстваща на изискванията на чл. 28.

Чл. 108. Хидравличните задвижвания на платформените асансьори отговарят на изискванията на чл. 30, 31, 35, 36, 37, 38 и 39.

Чл. 109. (1) Кабината на платформения асансьор се окачва на най-малко две стоманени въжета или две стоманени пластинкови вериги.

(2) Окачването на кабината на платформения асансьор с хидравлично задвижване отговаря на изискванията на чл. 41.

Чл. 110. (1) Теловете на въжетата по чл. 109 отговарят на изискванията на чл. 42, ал. 2.

(2) Стоманените въжета и стоманените вериги се изчисляват на опън съгласно чл. 42, ал. 3, 4 и 5.

Чл. 111. Въжетата и веригите по чл. 109 се закрепват към кабината или към неподвижните точки на окачването чрез изравнително устройство.

Чл. 112. Закрепването на въжетата към барабана съответства на изискванията на чл. 43.

Раздел III

Изисквания към кабината

Чл. 113. (1) Кабината на платформения асансьор има здрави стени, покрив и под.

(2) Допускат се кабините без покрив (платформи), оградени само откъм страната на направляващите елементи с височина на стената не по-малка от 1,7 m.

Чл. 114. Подът на кабината отговаря на изискванията на чл. 44, ал. 3.

Чл. 115. Височината на кабината, в която се допуска влизането на хора за извършване на товарно-разтоварни операции, не може да е по-малка от 2 m.

Чл. 116. (1) Движението на кабината се направлява по твърди стоманени направляващи елементи, здраво закрепени към конструкцията на шахтата.

(2) Направляващите елементи се проектират така, че да издържат натоварванията при експлоатацията и натоварванията, предизвиквани от задействането на захващащия механизъм.

Раздел IV

Изисквания към предпазните устройства

Чл. 117. (1) Платформените асансьори имат следните предпазни устройства:

1. автоматични брави на шахтените врати;
2. захващащ механизъм на кабината;
3. ограничител на скоростта;
4. аварийен клапан за скъсан тръбопровод - при платформените асансьори с хидравлично задвижване;
5. буфери или твърди опори;
6. крайни прекъсвачи за двете посоки на движение;
7. прекъсвач за изключване на управлението от ролковото помещение;
8. прекъсвачи или бутони "СТОП" на товарните площадки, в ролковото помещение и в дъното на шахтата;
9. контакти за безопасност на шахтените врати и на люковете за обслужване, на автоматичните брави на шахтените врати, на захващащия механизъм, на ограничителя на

скоростта, на опъващото устройство на въжето на ограничителя на скоростта и на изравнителното устройство на носещите въжета или носещите вериги.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Допуска се на платформените асансьори, задвижвани посредством барабан и въжета и обслужващи не повече от две спирки, да не се монтират контакти за безопасност на захващащия механизъм и на автоматичните брави на шахтените врати.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Допуска се да не се монтират захващащи механизми на платформени асансьори, при които е конструктивно ограничено влизането на хора в кабината, и на платформени асансьори с хидравлично задвижване с пряко задействане.

Чл. 118. Захващащият механизъм по чл. 117, ал. 1, т. 2 отговаря на следните изисквания:

1. задейства се чрез ограничител на скоростта или чрез механизма, който следи опъването на носещите въжета или носещите вериги;

2. задействането му чрез ограничителя на скоростта се осъществява при скорост на движение на кабината, превишаваща номиналната скорост с повече от 15 %, но не повече от 40 %;

3. не задържа кабината при движението ѝ нагоре;

4. хващачите му могат да се освобождават автоматично при движение на кабината в посока, обратна на захващането.

Чл. 119. Ограничителят на скоростта по чл. 117, ал. 1, т. 3 задейства захващащия механизъм при скоростта, посочена в чл. 118, т. 2, и отговаря на изискванията на чл. 55 и 57.

Чл. 120. Стоманеното въже за задвижване на ограничителя на скоростта на платформения асансьор отговаря на изискванията на чл. 56.

Чл. 121. Аварийният клапан по чл. 117, ал. 1, т. 4 отговаря на изискванията на чл. 54.

Чл. 122. (1) Пътят на движение на кабината надолу под най-долната товарна площадка се ограничава от буфери или твърди опори.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за платформени асансьори, чийто път на движение на кабината надолу е конструктивно ограничен.

Чл. 123. Автоматичните брави на шахтените врати отговарят на изискванията на чл. 60, 61 и 62.

Чл. 124. (1) На всяка товарна площадка на платформения асансьор се монтира бутониера за управление на асансьора с бутон "СТОП" или друг прекъсвач за аварийно спиране на кабината с две устойчиви положения на включване или изключване.

(2) Допуска се да не се монтира бутон "СТОП" на товарните площадки, когато задвижването на платформения асансьор се управлява чрез непрекъснато натискане на бутонния прекъсвач за избраната посока на движение.

Чл. 125. Електрическите предпазни устройства на платформения асансьор отговарят на изискванията на чл. 63 и 64.

Раздел V

Изисквания към електрообзавеждането и устройствата за управление

Чл. 126. (1) В машинното и ролковото помещение и в шахтата на платформения асансьор се монтират електрически инсталации за постоянно осветление, а в кабината и машинното помещение - и електрически контакти с напрежение до 250 V.

(2) Захранването с електроенергия на електрическото осветление и на електрическите контакти по ал. 1 е независимо от захранването на повдигателния механизъм.

(3) Електрическото осветление в машинното и ролковото помещение осигурява осветеност на техния под най-малко 50 lx.

Чл. 127. (1) Електрическите инсталации за осветление на платформения асансьор имат самостоятелни прекъсвачи.

(2) Прекъсвачът на осветлението в машинното и ролковото помещение се монтира непосредствено до входа на помещението.

Чл. 128. (1) Електрическото осветление в шахтата осигурява осветеност най-малко 50 lx на височина 1 m над покрива на кабината и на дъното на шахтата.

(2) Осветлението в шахтата може да се включва и изключва посредством прекъсвачи в машинното помещение и в дъното на шахтата.

Чл. 129. Електрообзавеждането на платформените асансьори отговаря на изискванията на чл. 69, чл. 70, ал. 1, чл. 71, 72, 75, чл. 76, ал. 1, чл. 79, 80, 81 и 84.

Чл. 130. На всяка товарна площадка на платформения асансьор се монтира бутониера с бутонни прекъсвачи за повикване и изпращане на кабината от и към друга товарна площадка и бутонен прекъсвач "СТОП".

Чл. 131. (1) Тротоарните платформени асансьори се управляват посредством бутониера, монтирана на горната товарна площадка в заключваема касета.

(2) Бутониерата по ал. 1 има бутонни прекъсвачи за двете посоки на движение на асансьора. Движението на асансьора се осъществява при постоянно натискане на съответния бутонен прекъсвач.

Чл. 132. Асансьорите по чл. 131, ал. 1 спират автоматично при достигане на нивото на товарната площадка.

Глава четвърта

ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ПОДЕМНИЦИТЕ И ПЛАТФОРМЕНИТЕ АСАНСЬОРИ

Чл. 133. (1) Собственикът или ползвателят на подемника или платформения асансьор е длъжен да осигури тяхното поддържане в съответствие с изискванията на наредбата и техническата им документация.

(2) Собственикът или ползвателят:

1. определя лице с не по-ниско от средно техническо образование, което да отговаря за безопасната експлоатация на подемниците и платформените асансьори, и определя неговите функции в производствената инструкция по чл. 46, ал. 1, т. 2 от Закона за техническите изисквания към продуктите;

2. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) осигурява поддържането и ремонта на съоръженията да се извършват от лице по чл. 144, ал. 1, което е получило разрешение за извършване на такива дейности;

3. назначава оператори за управлението на подемниците;

4. осигурява и документира инструктаж при постъпване на работа и ежегодна проверка на знанията на лицата по т. 1, 2 и 3 за устройството и изискванията за безопасна експлоатация на подемниците и платформените асансьори;

5. поставя табели с указания за безопасно ползване на подемниците или платформените асансьори.

Чл. 134. (1) Поддържащият персонал и лицето, което отговаря за безопасната експлоатация, трябва да знаят и спазват изискванията на наредбата, производствената инструкция и инструкциите на производителя за експлоатация, поддържане и ремонт.

(2) В ревизионната книга на всеки подемник и платформен асансьор органите за технически надзор вписват трите имена на лицето, което отговаря за безопасната му експлоатация.

Чл. 135. Лицата, които отговарят за безопасната експлоатация, и операторите на подемниците извършват ежедневно функционални проверки за техническата изправност и условията за безопасна експлоатация на съоръжението.

Чл. 136. (1) Поддържащият персонал извършва техническо обслужване и планово-предупредителни ремонти на подемниците и платформените асансьори в съответствие със сроковете и по реда, предвидени в инструкциите за експлоатация на производителите им.

(2) Техническото обслужване, планово-предупредителните ремонти и търсенето и отстраняването на неизправности на подемниците и платформените асансьори се извършват съвместно най-малко от двама монтьори. При извършването на тези дейности монтьорите са длъжни да окачват на товарните площадки на подемниците и платформените асансьори табели с предупредителни надписи за предпазване от злополуки.

Чл. 137. (1) Поддържащият персонал задължително спира подемниците и платформените асансьори до отстраняването на следните неизправности:

1. неправилно функциониране или неизправност на предпазно устройство;
2. повреди или недобро укрепване на металоконструкцията;
3. шум в редуктора, сигнализиращ за неизправност на червячната двойка;
4. износване над допустимите норми на зъбногребенния механизъм;
5. износени над допустимата норма въжета или канали на ролки, барабани и др.;
6. повреди на ограждането на кабината или шахтата.

(2) Лицето, което отговаря за безопасната им експлоатация, задължително

-1 спира подемника или платформения асансьор при скорост на вятъра над 20 m.s или при пулсиращ вятър, или при обледяване на направляващите елементи или носещите въжета, или в случаите по ал. 1, т. 3 и 6.

(3) При спиране на експлоатацията на подемника или платформения асансьор поддържащият персонал и лицето, което отговаря за безопасната му експлоатация, вземат всички необходими мерки за предотвратяване на евентуална злополука, като незабавно прекратяват ползването и достъпа до съоръжението.

Чл. 138. (1) Носещите въжета на подемниците и платформените асансьори се бракуват в зависимост от броя на видимо скъсаните телове на дължина една стъпка от въжето съгласно таблица № 1 от приложение № 2. При въжета тип ЛК по БДС 13173 "Асансьори електрически. Въжета стоманени." броят на скъсаните тънки телове в една стъпка се умножава с коефициент 1, а броят на скъсаните дебели телове - с коефициент 1,7.

(2) Бракуването се извършва по средно аритметично число, определено от най-големия брой на скъсани телове за една стъпка на всяко носещо въже. Броят на скъсаните телове на едно от носещите въжета не може да надвишава 50 % от посочените в таблица № 1 от приложение № 2.

(3) Носещите въжета с износена или корозирала повърхност се бракуват съгласно таблица № 2 от приложение № 2.

(4) При износване или корозия над 40 % от първоначалния диаметър на тела въжето се бракува.

(5) Нормите за бракуване на въжета с конструкция, различна от посочената в приложение № 2, се определят на база сравняване със стойностите, посочени в таблици № 1 и 2 от приложение № 2.

Глава пета ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

Раздел I Общи изисквания

Чл. 139. Органи за технически надзор са:

1. председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН) чрез Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" (ГД "ИДТН") - за подемниците;

2. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) лицата, получили лицензия от председателя на ДАМТН по реда на Наредбата за условията и реда за издаване на лицензии на лица за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност и за реда за водене на регистър на съоръженията, приета с Постановление № 187 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 79 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 115 от 2002 г. и бр. 17 от 2003 г.) - за платформени асансьори.

Чл. 140. (1) Подемниците и платформените асансьори се изработват и монтират по заверена от органите за технически надзор документация, която включва:

1. обяснителна записка;
2. технически данни и характеристики на подемника или платформения асансьор и на съставните им части;
3. изчислителна записка на подемника или платформения асансьор и на съставните им части;
4. монтажни чертежи на подемника или платформения асансьор и на съставните им части;
5. принципна електрическа и монтажна схема и описание на действието ѝ;
6. монтажна електрическа схема на електрозахранването с означение на защитното зануляване и посочване вида на проводниците;
7. принципна хидравлична схема и описание на действието ѝ и на хидравличните предпазни устройства - за хидравлични подемници и платформени асансьори;
8. инструкции за монтаж, експлоатация, поддържане и ремонт;
9. проект за укрепване на металоконструкцията на подемника към сградата.

(2) Органите за технически надзор извършват експертиза на документацията по ал. 1 и в срок до 20 работни дни след получаването ѝ заверяват или отказват да заверят документацията и писмено уведомяват заявителя.

(3) Органите за технически надзор заверяват с подпис и печат документацията, когато тя съответства на изискванията на ал. 1 и доказва, че подежникът или платформеният асансьор отговарят на изискванията, определени в наредбата.

(4) Органите за технически надзор мотивират писмено отказа си да заверят документацията, когато тя не съответства на изискванията на ал. 3.

Чл. 141. (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.).

Чл. 142. (1) Преустройването на подежници и платформени асансьори, изразяващо се в повишаване на товароподемността или скоростта им, смяна на параметрите на повдигателния механизъм, изменение на конструкцията или размерите на шахтата или машинното помещение или изменение на електрическата схема за управление или на елементи от нея, се извършва по техническа документация, заверена от органите за технически надзор за съответствието ѝ с изискванията, определени в наредбата.

(2) Заверяването на техническата документация по ал. 1 се извършва по реда и в сроковете по чл. 140, ал. 2, 3 и 4.

Чл. 144. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Ремонтването, поддържането и преустройването на подежници и платформени асансьори се извършват от лица, които са получили разрешение за извършване на такава дейност от председателя на ДАМТН или от оправомощени от него длъжностни лица от ГД "ИДТН".

(2) За получаване на разрешение по ал. 1 кандидатите отправят до регионалните отдели на ГД "ИДТН" писмено заявление, придружено от документи, чрез които доказват, че отговарят на следните изисквания:

1. да са вписани като търговци в търговския регистър;
2. да разполагат с персонал, притежаващ необходимата квалификация;
3. да са осигурили за дейностите:

а) (изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) поддържане и ремонт на подежници - не по-малко от двама машинни монтьори или електромонтьори;

б) (изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) поддържане и ремонт на платформени асансьори - не по-малко от двама правоспособни асансьорни монтьори;

4. да разполагат със:

а) технологично оборудване, универсални и специализирани инструменти и метрологично проверени средства за измерване и контролни приспособления, осигуряващи спазването на конструкторската и технологичната документация;

б) технологични инструкции за провеждане на техническо обслужване, ремонт и изпитване на подежниците и платформените асансьори и техните съставни части;

- в) работни и складови помещения;

г) нормативните актове и българските стандарти за подежниците и платформените асансьори и персоналът да познава техните изисквания;

- д) длъжностни характеристики на ръководния и изпълнителския персонал;

- е) инструкции по чл. 140, ал. 1, т. 8.

(3) Инспекторите на регионалния отдел на ГД "ИДТН" проверяват съответствието на кандидатите с изискванията по ал. 2 и в срок до 15 работни дни от получаване на писменото заявление докладват резултатите от проверката на председателя на ДАМТН или на оправомощените от него длъжностни лица.

(4) В срок до 10 работни дни след получаване на резултатите от проверката по ал. 3 председателят на ДАМТН или оправомощените от него длъжностни лица издават разрешение със срок на валидност 3 години, когато кандидатите отговарят на изискванията по ал. 2, или мотивирано отказват издаването на разрешение, когато не отговарят на изискванията по ал. 2.

(5) Отказите на председателя на ДАМТН да издаде разрешения подлежат на обжалване в 14-дневен срок от получаването им по реда на Закона за Върховния административен съд, а отказите на оправомощените длъжностни лица от ГД "ИДТН" - по реда на Закона за административното производство.

Чл. 145. (1) Председателят на ДАМТН или оправомощените от него длъжностни лица от ГД "ИДТН" отнемат с мотивирана писмена заповед разрешенията по чл. 144, ал. 1, когато лицата, получили разрешение, престанат да отговарят на някое от изискванията по чл. 144, ал. 2.

(2) Лицата, на които е отнето разрешението за поддържане на подежници или платформени асансьори, са длъжни в 5-дневен срок от получаване на заповедта по ал. 1 да спрат функционирането на поддържаните от тях съоръжения.

Раздел II Регистриране

Чл. 146. (1) Собствениците или ползвателите на подеминици са длъжни в едноседмичен срок след монтирането им да ги регистрират в регионалните отдели на ГД "ИДТН", на чиято територия ще се експлоатират.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Собствениците или ползвателите на платформени асансьори са длъжни в едноседмичен срок след монтирането им да ги регистрират пред лице по чл. 139, т. 2, избрано от тях.

(3) Регистрирането се извършва по писмено искане на собственика или ползвателя на подеминика или платформения асансьор, придружено с ревизионна книга и два екземпляра от:

1. документите по чл. 140, ал. 1;

2. сертификатите на носещите средства и гъвкавите тръбопроводи и документи за извършените изпитвания от производителя;

3. акта, удостоверяващ, че мерките за електрозащита и резултатите от измерванията на съпротивленията на електроизолацията съответстват на изискванията на действащите технически норми;

4. документа от държавните органи за пожарна и аварийна безопасност, когато подеминикът или платформеният асансьор ще работи в пожароопасна среда, за съответствието на съоръжението с противопожарните изисквания;

5. протокола от акредитирана лаборатория за проведени изпитвания на типа на всеки подеминик или платформен асансьор, който се пуска на пазара за първи път.

Чл. 147. (1) Подемниците и платформените асансьори се пререгистрират от органите за технически надзор при:

1. промяна на техния собственик или ползвател;

2. след преустройство съгласно чл. 142.

(2) Пререгистрирането се извършва по писмено искане на собственика или ползвателя, придружено в случая на ал. 1, т. 2 със следните документи в два екземпляра:

1. обяснителна записка за извършените промени;

2. техническата документация, по която е извършено преустройството;

3. протоколи за извършени изпитвания на материалите и съставните части, използвани при преустройството.

Чл. 148. (1) Исканията за регистриране или пререгистриране се разглеждат в срок до 10 работни дни след получаването им. Ако не бъдат констатирани непълноти в представените документи, органите за технически надзор регистрират или пререгистрират подеминика или платформения асансьор.

(2) При непълноти в представените документи органите за технически надзор дават възможност на собственика или ползвателя да ги отстрани в срок до 10 работни дни.

Раздел III Технически прегледи и изпитвания

Чл. 149. (1) Органите за технически надзор извършват следните технически прегледи на подеминиците и на платформените асансьори:

1. първоначални - след регистрирането им;

2. периодични - не по-рядко от един път на 12 месеца;

3. след преустройство съгласно чл. 142;

4. след спиране на експлоатацията на подеминика или платформения асансьор за повече от 6 месеца;

5. след замяна или ремонт на някой от следните елементи: повдигателен механизъм, носещи въжета и приспособленията за тяхното окачване, ограничител на скоростта, аварийна спирачка и хващачи;

6. след аварии или злополуки.

(2) За извършване на първоначалните прегледи на подеминиците и платформените асансьори техните собственици или ползватели са длъжни да отправят писмено искане до органите за технически надзор, които са ги регистрирали.

(3) Собствениците или ползвателите на подеминиците и на платформените асансьори са длъжни да уведомят органите за технически надзор за настъпването на събития по ал. 1, т. 4 и 5 в срок 7 дни от настъпването им.

Чл. 150. (1) Техническите прегледи се извършват в присъствието на собственика или ползвателя и/или на лицето, което поддържа подемника или платформения асансьор или което е извършило неговия монтаж, ремонт или преустройство.

(2) Лицето, което поддържа подемника или платформения асансьор или което е извършило неговия монтаж, ремонт или преустройство, е длъжно да осигури правоспособен персонал, средства за измерване, контролни тежести и електрическа енергия за извършване на техническите прегледи.

Чл. 151. (1) При техническите прегледи се извършват:

1. проверка за съответствието на подемника или платформения асансьор с техническата му документация и с изискванията на наредбата;
2. проверка на безопасността на електросъоръженията;
3. външен оглед и изпитване без натоварване;
4. статично изпитване;
5. динамично изпитване.

(2) Статичното изпитване се извършва с товар в кабината, превишаващ номиналната товароподемност със:

1. сто на сто - при подемници, задвижвани с повдигателен механизъм с триеща шайба;
2. петдесет на сто - при подемници и платформени асансьори, задвижвани с барабан и въжета, верижни колела и вериги, подемна гайка и винт, зъбно колело и зъбен гребен и хидравличен цилиндър с пряко или косвено задействане.

(3) Динамичното изпитване се извършва при номинална скорост и товар в кабината, превишаващ номиналната товароподемност с 25 %.

Чл. 152. (1) Органите за технически надзор записват резултатите от извършените технически прегледи в ревизионните книги на съоръженията чрез попълване на ревизионен акт, в който посочват:

1. констатираните неизправности, нарушения и други несъответствия с изискванията на наредбата и с техническата документация на съоръжението и предписанията за тяхното отстраняване;

2. разрешава ли се по-нататъшна експлоатация на подемника или платформения асансьор и при какви условия, или се спира и причините за това;

3. срока за следващия периодичен преглед.

(2) След извършване на техническите прегледи по чл. 149, ал. 1, т. 1, 3 и 4 органите за технически надзор съставят акт за технически преглед със заключение за съответствието на съоръжението с изискванията на наредбата.

Чл. 153. Органите за технически надзор извършват внезапни проверки за техническото състояние на подемниците и платформените асансьори, на годността им за безопасна и безаварийна работа и на реда и начина на тяхното поддържане и записват резултатите от тях в ревизионните книги на съоръженията.

Раздел IV

Разрешаване на експлоатацията

Чл. 154. (1) Подемниците и платформените асансьори се пускат в експлоатация след издаване на писмено разрешение за това от органите за технически надзор, които са ги регистрирали.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава по писмено искане на собственика или ползвателя на подемника или платформения асансьор и след положителен резултат от техническия преглед по чл. 149, ал. 1, т. 1 и изпълнение на изискванията на чл. 133, ал. 2.

(3) В 10-дневен срок от получаването на писменото искане органите за технически надзор издават писмено разрешение за експлоатация на подемника или платформения асансьор, ако са изпълнени изискванията по ал. 2, а ако не са изпълнени - в същия срок писмено мотивират отказа си да издадат разрешение.

(4) Органите за технически надзор заверяват с печат ревизионната книга по чл. 146, ал. 3 и заедно с разрешението за експлоатация я предават за съхранение на собственика или ползвателя на подемника или платформения асансьор.

Чл. 155. По реда на чл. 154 се пускат в експлоатация и подемници и платформени асансьори, които са преустроени съгласно чл. 142 или са били спрени от експлоатация за повече от 6 месеца.

Чл. 156. (1) Органите за технически надзор разпореждат с писмена заповед и/или с вписване в ревизионната книга спиране на експлоатацията на подемниците и платформените асансьори, когато:

1. устройството или експлоатацията им престанат да съответстват на техническата им документация или на изискванията на наредбата или са констатирани повреди или неизправности;

2. се експлоатират без издадено разрешение за експлоатация;

3. не са изпълнени изискванията на чл. 133, ал. 2;

4. съоръженията са ремонтирани, преустроени или се поддържат от лице, което не е получило разрешение по чл. 144, ал. 1 за извършване на такава дейност;

5. на съоръженията не е извършен технически преглед съгласно чл. 149, ал. 1.

(2) Собственикът или ползвателят и лицето, поддържащо подемника или платформения асансьор, са длъжни да не допускат експлоатацията на съоръжение, когато е налице събитие по ал. 1.

(3) След отстраняване на причините, поради които подемникът или платформеният асансьор е бил спрян от експлоатация, органите за технически надзор разрешават експлоатацията му с писмена заповед и/или с вписване в ревизионната книга.

(4) Когато подемникът или платформеният асансьор се бракува, неговият собственик или ползвател е длъжен да уведоми за това органите за технически надзор в 10-дневен срок.

(5) Отказите на длъжностните лица от ГД "ИДТН" да издадат разрешения за експлоатация подлежат на обжалване в 14-дневен срок от получаването им по реда на Закона за административното производство.

Чл. 157. Органите за технически надзор съставят техническо досие на подемника или платформения асансьор в два екземпляра, единия от които съхраняват, а другия предават за съхранение на собственика или ползвателя на съоръжението. Досието съдържа:

1. документите, представени при регистрацията и пререгистрацията;

2. актовете за техническите прегледи по чл. 152, ал. 2;

3. разрешението за експлоатация;

4. чертежи, изчисления, протоколи от извършените изпитвания и документи за извършени ремонти или преустройства;

5. документите, издавани от органите за технически надзор.

Раздел V

Обследване на аварии и злополуки

Чл. 158. (1) За всяка авария и злополука, възникнала при експлоатацията на подемник или платформен асансьор, техният собственик или ползвател незабавно уведомява регионалния отдел на ГД "ИДТН", като до пристигането на негови инспектори взема мерки за оказване на помощ на пострадалите и предотвратяване на развитието на аварията.

(2) Собственикът или ползвателят е длъжен да запази непроменена обстановката, създадена при аварията или злополуката, до идване на инспекторите на ГД "ИДТН", ако това не създава допълнителна опасност за развитие на аварията или за възникване на нови злополуки. Когато се наложи изменение на обстановката, собственикът или ползвателят представя на инспекторите писмена справка за извършените изменения и за причините, наложили това.

злополуката. За резултатите от обследването съставят протокол.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Строителен подемник" е временно инсталирано товароподемно устройство, предназначено за превоз на хора или хора и товари при извършване на строителни и ремонтни дейности на сгради и обекти, което има кабина, движеща се по твърди направляващи елементи, наклонени под ъгъл не по-голям от 15 ° спрямо вертикалата, закрепени към мачта, която в процеса на строителството може да се надстроява чрез монтиране на допълнителни секции.

2. "Товарен платформен асансьор" е стационарно товароподемно устройство, предназначено за превоз на товари между определени нива (товарни площадки) посредством кабина, движеща се в шахта по твърди направляващи елементи, което има:

а) външно бутонно управление;

б) номинална товароподемност до 1000 kg;

- в) височина на повдигане до 12 m;
- г) брой на спирките до 3;
- 1
- д) номинална скорост на движение до 0,4 m.s ;
- е) площ на пода на кабината до 2,5 m2.

3. "Тротоарен асансьор" е товарен платформен асансьор с две спирки и височина на повдигане до 6,5 m, кабината на който може да излиза от шахтата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Устройството на подемниците и платформените асансьори, произведени преди влизането в сила на наредбата, трябва да съответства на заверената от органите за технически надзор документация.

§ 3. Указания по прилагането на наредбата дава председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

§ 4. Наредбата се приема на основание чл. 31, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите.

§ 5. Наредбата влиза в сила 1 месец след обнародването ѝ в "Държавен вестник".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Постановление № 275 на Министерския съвет от 29 ноември 2002 г. за приемане на Наредба за единиците за измерване, разрешени за използване в Република България (ДВ, бр. 115 от 2002 г.)

Параграф единствен. Навсякъде думите "председателят на Държавната агенция по стандартизация и метрология", "председателя на Държавната агенция по стандартизация и метрология", "председателя на ДАСМ", "председателя на ДАСМ", "Държавната агенция по стандартизация и метрология" и "ДАСМ" се заменят съответно с "председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор", "председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор", "председателя на ДАМТН", "председателя на ДАМТН", "Държавната агенция за метрология и технически надзор" и "ДАМТН" в следните нормативни актове:

.....
24. Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на строителни товаро-пътнически подемници и товарни платформени асансьори, приета с Постановление № 179 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 81 от 2002 г.).
.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Постановление № 109 на Министерския съвет от 8 май 2006 г. за приемане на

Устройствен правилник на
Българския институт по метрология
(ДВ, бр. 40 от 2006 г., в сила от 5.05.2006 г.)
.....

§ 2. Навсякъде думите "Държавната агенция за метрология и технически надзор" се заменят с "Държавната агенция за метрологичен и технически надзор" в следните нормативни актове:

.....
3. Наредбата за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на строителни товаро-пътнически подемници и товарни платформени асансьори, приета с Постановление № 179 на Министерския съвет от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 81 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 115 от 2002 г. и бр. 114 от 2003 г.);
.....

Приложение № 1 към чл. 70, ал. 1 чл. 70, ал. 1

Съпротивление на изолацията на електрическите апарати

Номинално напрежение на електрическите вериги, V Изпитвателно напрежение, V
Съпротивление на изолацията, M?

безопасно напрежение до 42V~ и 60V 250 ? 0,25 ? 500 500 ? 0,5

➤ 500 1000 ? 1,0

➤

➤

Приложение № 2 към чл. 138, ал. 1, 2 и 3 38, ал. 1, 2 и 3

➤

➤ Норми за износване и бракуване на носещите въжета

➤

➤ Таблица № 1

➤

➤ Коефициент на сигурност Конструкция на въжето

➤ 6 x 19 = 114 тела и една органична сърцевина 6 x 37 = 222 тела и една органична сърцевина

➤ брой на скъсаните телове по дължина на една стъпка, при които въжето трябва да се бракува

➤ кръстосана оплетка едностранна оплетка кръстосана оплетка едностранна оплетка

➤ до 9 14 7 23 12

➤ над 9 до 10 16 8 26 13

➤ над 10 до 12 18 9 29 14

➤ над 12 до 14 20 10 32 16

➤ над 14 до 16 22 11 35 17

➤ над 16 24 12 38 19

➤

➤ Таблица № 2

➤

➤ Повърхностно износване или корозия на тела по диаметър в % Допустим дял на скъсаните телове в снопчето на въжето на една стъпка в % от нормите, посочени в таблица № 1

➤ 15 75

➤ 20 70

➤ 25 60

➤ 30 и повече 50